

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים קז - קיד, פרשת בא תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

פרק י"ג - בית שמי

דף קז

מיאון נשואות. *ב"ש וב"ה במיאון. *מיאון ביבם.
א. מיאון לב"ש רק ארוסות ולב"ה אף נשואות, והטעם 1. יאמרו שיש תנאי בנישואין וה"נ בחופה ובמסרה לשלוחי הבעל לא פלוג, ולב"ה ידעי שנישואי קטנה מדרבנן. 2. אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות או חופה דאיסורא, ולב"ה מהני לכך קידושין וכתובה. 3. משום שאוכל פירי, ולב"ה אדרבה ישביח כדי שתשאר עמו. 4. לא טורח בסעודה ומפסידה, ולב"ה ניחא לתרוייהו בקלא דאישות.

ב. מחלוקת ב"ש וב"ה בדיני מיאון 1. לב"ש בבעל ולב"ה אף ביבם, ולרבי אושעיא אליבא דר"א ממאנת רק למאמרו דזיקה רחמנא רמא עלה ולעולא ממאנת גם לזיקתו דעקרה נישואי קמאי, אבל בצרת ערוה לא מהני כיון דנראית כצרת בתו. 2. לב"ש בפניו ולב"ה א"צ, וכדאשכחן בפישון הגמל. 3. לב"ש בב"ד ולב"ה א"צ מומחין ומיהו בעיא שיהא בפני שלשה, וי"א דסגי בפני שנים וכן הלכה. 4. לב"ה ממאנת כמה פעמים ולב"ש ממתינה שתגדיל, דלשמאל צריכה לומר שרוצה במיאונים הראשונים ולעולא קאמרי עד שתגדיל ותתארס או שתנשא לאלתר.

ג. דיני מיאון ביבם 1. לרב אסורה לאחיו וכמו בעלת הגט. 2. לשמואל מותרת לשני, כיון שרק בו לא רוצה. 3. לרב אסי מותרת אפילו לו, להו"א כמ"ד אין מיאון לזיקה, ולמסקנא קסבר דיש מיאון לזיקה ביבם אחד וליבא רק בשני יבמין כיון שאין מיאון לחצי זיקה.

דף קח

*קטנה שצריכה למאן. *איזהו מיאון. *מיאון דחבריה.
א. איזו קטנה צריכה למאן 1. השיאווה אחיה ואמה לדעתה צריכה למאן, ושלא לדעתה א"צ. 2. לר"ח בן אנטיגנוס מי שאינה יכולה לשמור קידושיה א"צ מיאון. 3. לרבי אלעזר אין מעשה קטנה כלום, ואוכלת בתרומת אביה ולא בתרומת בעלה, ואין בעלה זכאי במציאתה ומעשה ידיה והפרת נדריה ואינו יורשה ולא מיטמא לה ורק צריכה מיאון. 4. לרבי יהושע הוי כאשתו לכל דבר אלא דיוצאה במיאון. 5. לר"א בן יעקב עכבה מהאיש כאילו אשתו ומהאשה אינה כאשתו, ומפרשינן שאם תבעוה להנשא ואמרה מחמת בעלי זהו עכבה מהאיש ומחמת בנ"א מהאשה. וכן

גט זהו עכבה מהאיש ודינה כאשתו שגירשה ואוסרים בקרוביהם, ומיאון זהו עכבה מהאשה ומותרים בקרוביהם ולכהונה ולחזור אליו אחרי שנישאת לאחר.

ב. איזהו מיאון, אמרה 1. אי אפשי בבעלי. 2. אי אפשי בקידושין. 3. אף ביושבת באפריון והולכת מבית אביה לבית בעלה. 4. משקה אורחין בבית בעלה. 5. שיגרה בעלה לחנוני. 6. לר"י בן בתירא עמדה ונשאת הווי מיאונה וה"ה בנתקדשה, ורבנן פליגי אף בקידושין והלכה כריב"ב אפילו בממאנת מן הנישואין וכמעשה דכלתיה דאבדן.

ג. דיני מיאון דחבריה 1. אמרינן בברייתא דמיאון דחבריה אינו מבטל גט דידיה, לל"ק בעי דבמשנתנו אמרינן ברישא שמיאון בתרא מבטל גט קמא, ותירץ תברא או דמיאון דידיה מבטל אבל מיאון דחבריה לא מבטל כיון דמכרת ברמיזותיו. 2. לל"ב קשה מסיפא דמשמע דאם נתן לה גט ואח"כ נישאת לאחר ומיאנה בו מותרת לחזור לו ש"מ מיאון חבירו מבטל גט דידיה, ותירץ תברא או דאיירי שהתגרשה שלש פעמים דמחזי כגדולה ואז אסורה לחזור לראשון. 3. יצאה מבעלה הראשון בגט ומהשני במיאון ורוצה לחזור לראשון, ושאלו את ר"ע בכלאו ואת ריב"ב בנציבין ואסרי, ורי"ש בר"י שרי דאם הותר איסור כרת דאשת איש ק"ו ללאו. 4. אסרינן מיאון לאחר מיתה בכדי לעקור קמאי ויהיה אפשר לייבם. 5. פליגי אי מותרת לאחיו של מי שמיאנה בו, כיון דלא מכרת ברמיזותיהם או דאסורה כמו גרושת אחיו גזירה שמא הוא ישאנה.

סוף קט קי

*יבום בגירש והחזיר. *נישואי קטנה. *חליצת חרשת.

א. גירש אשה והחזירה מותרת ליבם ור"א אוסר וכן המגרש יתומה, וקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה והחזירה לכו"ע אסורה ליבם. ומפרשינן מ"ט דר"א 1. הואיל ונאסרה עליו שעה אחת, ודחי א"כ מדוע לר"א צריכה חליצה. 2. מסתפק אי מיתה מפלת או נישואין הראשונים מפילים. 3. קסבר מיתה מפלת אבל אין הכל בקיאי בחזרה. 4. גזירת יתומה בחיי האב שגירושיה גירושין גמורין אבל לא חזרתה ולכו"ע אסירא, ואמרינן דבצרתה לא גזרו דהויא גזירה לגזירה.

ב. דיני נישואי קטנה 1. שני אחים הנשואין לשתי אחיות גדולה וקטנה ומת בעל הגדולה, לר"א מלמדין את הקטנה למאן וכן הלכה, לר"ג תמתין עד שתגדיל ותצא היבמה משום אחות אשה, ולרבי יהושע מוציא אשתו בגט ויבמתו בחליצה. 2. אליבא דר"ג לרב ששת סגי שגדלה וא"צ לבעול דקידושי קטנה תלווין, ולרב צריך לבעול משום דמי שמקדש אחות יבמתו היבמה יוצאת. 3. רב ושמואל נחלקו האם אדם בועל על דעת קידושין הראשונים ופליגי בקידוש על תנאי וכנסה סתם דלרב צריכה גט, וכן נחלקו בקטנה שלא מיאנה וגדלה ונישאת דלרב א"צ גט משני, וצריכא למימר במקום תנאי ובלא תנאי, ובמעשה דנרש לא הוצרכה גט כיון שנשאו לפני שהושיבו על כורסיא או כיון שעשה שלא כהוגן.

ג. ידבק ויתרחק ומ"ט 1. ידבק בחליצה כאבא שאול, בהבאת שלום שנא' רדפהו, בהפרת נדרים שהנודר כאילו בונה במה. 2. יתרחק ממיאונין שמא תגדיל ותתחרט משא"כ הכא דהוי מקום מצוה, פקדונות בבן ביתו, ערבון בערב קבלן. 3. רעה אחר רעה רעה תבא למקבלי גרים שהם כספחת, וכן לערב קבלן ולתקוע עצמו לדבר הלכה, וזהו מי שאינו שואל רב או שאומר אין לו אלא תורה, ואז אפי' תורה אין לו אף דמלמד אחרים ועושים.

ד. חליצת חרשת 1. הכא אמרינן דבשתי חרשות אחת חולצת והתם אמרינן דחרשת חליצתה פסולה, ותירץ דהכא איירי בביאה, או שחרשת מעיקרא מתייבמת כמו שנכנסה אבל אם

נתחרשה פסולה, ודחי ממתני' דפרק חרש שנשא חרשת דאיירי בחרשין מעיקרא וה"נ חרשות דרק יכנוסו. 2. קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה, בעי האם זהו דווקא בנפלה מאחיו פקח דמסתפקינן האם מעדיף בת דיעה או בת ביאה אבל בנפלה מאחיו חרש ניחא בחרשת כיון שהיא בת מינו ולמסקנא ה"נ מסתפק, ותקנתן כונס את החרשת ומוציאה בגט והקטנה תגדיל ותחלוץ.

דף קיא- קיב

*קנין חרשת וקטנה. *ביאה בשתי היבמות. *קטן שייבם. *עיכוב בייבום.

א. לרב חרשת קנויה ומשוירת דאל"כ היה יכול להשאירה אצלו וקטנה קנויה ואינה קנויה ואינה יכולה לשבת אצלו דא"כ חרשת דקנויה ומשוירת במאי תיפוק. ומייתי 1. שני אחין נשואין שתי אחיות קטנה וחרשת מת בעל הקטנה החרשת ובא עליה בעל הקטנה יוצאה בגט ומותרת ממ"נ, ואי היא הקטנה קנויה ומשוירת הו"ל בחרשת ביאה פסולה, ודחי כרבי נחמיה דקסבר ביאה פסולה קונה. 2. בסיפא אחד נשוי קטנה וחרשת ומת ובא היבם על הקטנה ואח"כ על החרשת שתייהן אסירי ותקנתן דהקטנה תמתין והחרשת תצא בגט, ש"מ דאתי כרבנן ומשום שהחרשת קנויה ומשוירת דלר"נ ביאה פסולה פוטרת. 3. בא על החרשת נותן גט והותרה ולא תני קטנה ש"מ שהחרשת קנויה ומשוירת, ודחי דתני חרשת משום דלית לה תקנתא דהתירא משא"כ קטנה שיכולה להמתין.

ב. מתי פוסל כאשר בא יבם על שתי היבמות 1. שתי יתומות קטנות או חרשות, לא פסל את הראשונה. 2. קטנה וחרשת, בא על השניה נפסלה הראשונה. 3. פקחת וחרשת, בא על הפקחת ברישא לא נפסלה, ואם בא על החרשת ברישא נפסלה. 4. גדולה וקטנה כנ"ל ולר"א מלמדין את הקטנה שתמאן בו, ואמרינן דהלכה כר"א בתרווייהו וצריכא דהכא קיים מצות יבום והתם הגדולה עומדת לפניו.

ג. דיני קטן שייבם 1. הדין, בא על קטנה יגדלו זה עם זה ובא על יבמה גדולה תגדלנו. 2. מתני' דלא כר"מ דאוסר לקטן לייבם, שהרי התרנו ביבם ויבמה קטנים ודחי דבכה"ג ששניהם שוים שרי, אלא מהא דאמרינן בגדולה תגדלנו ש"מ דלא כר"מ דקסבר שכל ביאה היא איסורא. 3. לדידן קטן מייבם אף שלא יכול להקים שם, שנאמר יבמה יבא כל דהו או דאי אפשר דהשתא אסירא ואח"כ שריא.

ד. עיכוב בייבום 1. יבמה שאמרה תוך שלושים יום ממיתת הבעל לא נבעלתי כופין ואח"כ מבקשין, ובמודה בכל גונא כופין. 2. היא אומרת נבעלתי יתן גט, הוא אומר בעלתי יתן גט וחליצה. 3. אמרינן דעד שלושים מוקים איניש נפשיה, ואתי כר"מ לגבי טענת בתולים, או אף לרבי יוסי דהתם היא ארוסתו וגייס בה משא"כ הכא דיבימתו ובזיו מינה. 4. לא כופין ליבם דאיירי שיש לה גט, והא דאמרינן הוא אומר בעלתי והיא אומרת לא נבעלתי ואח"כ אמר שלא בעל צריכה גט וחליצה היינו חליצה עם גט שבידה, או דהכא איירי בגט לביאתו אבל הצרה מותרת כמו שהיתה. 5. הנודרת הנאה מיבמה, אם נדרה בחיי בעלה כופין שיחלוץ, ואם נתכונה לכך רק מבקשין, ובנדרה לאחר מיתה מבקשין. 6. אמרה נטולה מהיהודים ליבם, לשמואל היא כבעל ויפר ולרב אינו כבעל ומותרת בלא הפרה כיון דלא מסקה אדעתה, ומוכחינן מדלא קאמר מבקשין ובעי למידחי דאיירי דווקא כשהיו לה בנים ולמסקנא איירי בכל גווני ש"מ כרב.

קיד. *הנישואין בחרש ושוטה. *כללא דחרש וחרשת. *מאי שנא. *תרומת חרש. *קטן אוכל נבילות.

א. הנישואין בחרש ושוטה 1. חרש ופקחת או פקח לחרשת כונס ברמיזה ומוציא ברמיזה. 2. נשא פקחת ונתחרשה יכול להוציאה, ולר"י בן נורי אינה מתגרשת וקאמר מאי שנא מאיש שלא מגרש, וא"ל שאשה יוצאה שלא לרצונה אף בקידושין דאורייתא כמעשה דר"י בן גודגדא, אבל איש מוציא רק לרצונו. 3. נשא פקחת ונשתטית, אם יודעת לשמור את עצמה וקידושיה מתגרשת, לא שומרת קידושיה א"א לגרשה, ואם שומרת קידושיה ולא את עצמה מדרבנן לא יגרש משום מנהג הפקר. 4. אם הבעל נתחרש או נשתטה לא יוציא.

ב. הכלל בדיני חרש וחרשת 1. חרש שנפלה לפניו אחות אשתו ליבוס בין שהיא פקחת ובין חרשת, מוציא את אשתו בגט ויבמתו אסורה לעולם. 2. פקח שנשא חרשת ונפלה לפניו אחותה בין שהיא פקחת ובין חרשת, מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה. 3. חרש שנפלה לפניו יבמה מאחיו פקח, כונס ולא מוציא לעולם, ואינו יכול לחלוץ. 4. נישואי חרש וחרשת ונפילתם מדרבנן, אבל מפקח לחרש הוי מדאורייתא כיון דנופלת מכח נישואי אחיו.

ג. הביאור מאי שנא 1. תקנו נישואין לחרש ולא לשוטה, כיון שאין אדם דר עם נחש בכפיפה. 2. נישואין לחרש ולא לקטן, כיון שאינו בא לכלל נישואין, ותקנו לקטנה כדי שלא ינהגו בה הפקר. 3. חרשת לא ממאנת, כדי שלא ימנעו מלישאה. 4. תקנו אכילת תרומה בקטנה ולא בחרשת, גזירה אטו חרש בפקחת בתרומה דאורייתא. 5. תקנו כתובה בקטנה ולא בחרשת משום דימנעו מלישאה, ובנישואי פקחת לחרש תקנו כתובה משום דאשה רוצה להנשא טפי מהאיש.

ד. איכא אשם תלוי באשת חרש, ומ"ט תרומת חרש אינה תרומה 1. לל"ק אין חייבים בודאי שאין לו דעת דהוי ספק אלא דבעינן אינו חתיכה משתי חתיכות. 2. לל"ב חייבין דהוי ספק בן דעת וה"נ גבי תרומה, ובעי האם יש לו דעת אחת ומסתפקינן אי הויא קלישתא או צילותא או דלעתים שוטה עתים חלים, ונפ"מ אי חרש יכול להוציא את אשתו בגט, ועלתה בתיקו.

ה. קטן אוכל נבילות אמרינן דב"ד לא מצוין להפרישו, והשמועות 1. בשבת אפשר להניח לתינוק לתלוש ולזרוק, ודחי דזהו בדרבנן כגון בעציץ שאינו נקוב ובכרמלית. 2. אומרים לקטן אל תכבה, ודחי דעושה על דעת אביו משא"כ גוי שעושה על דעת עצמו. 3. מצא פירות דמאי ביד בנו אינו זקוק לו, ודחי דהקילו בדמאי. 4. לא חוששים שיאכל תרומה טמאה בבית אבי אמו, ודחי בדרבנן. 5. תינוק יונק מגויה ומבהמה טמאה ואפילו בשבת ודחי דסתמא הוי מסוכן אצל חלב ולכן א"צ אומדנא, אבל בגדול צריך אומדנא ולאבא שאול מותר לינוק מבהמה טהורה ביו"ט במקום צער דהוי מפרק כלאחר יד. 6. צריך להזהיר גדולים על הקטנים, דחי דזהו לענין בידים, והצריכותא בשקצים שאיסורין במשהו, דם דכרת, תרווייהו איסורין שוה בכל, ואיסורי כהונה דנתרבו במצוות יתירות. 7. במשנתנו חרש בעל פקחת צריך להוציא את אשתו בגט, ודחי משום האיסור של אשתו. 8. פקח בעל חרשת מוציאה בגט אם בנפלה אחותה, משום איסורא דבעל. 9. בחרש וחרשת ג"כ צריך להוציא את אשתו בגט, ותירץ דזהו משום גזירת התרת יבמה לשוק.

שאלות לחזרה ושינון

ד. חליצת חרשת (2)	א. המוח' במיאון נשואות, ומ"ט (4)
א. קנין חרשת וקטנה והשמועות (3)	ב. מחלוקות ב"ש וב"ה בדיני מיאון (4)
ב. מתי פוסל כאשר בא על שתי היבמות (4)	ג. דיני מיאון ביבם (3)
ג. דיני קטן שייבם (4)	א. איזו קטנה צריכה למאן (5)
ד. עיכוב בייבום (6) הדרן!	ב. איזהו מיאון (6)
פרק יד- חרש	ג. דיני מיאון דחבריה (5)
א. הנישואין בחרש ושוטה (4)	א. מ"ט דר"א שאוסר ליבם אשר שגירשה והחזירה (4)
ב. הכלל בדיני חרש וחרשת (4)	ב. דיני נישואי קטנה (3)
ג. הביאור מאי שנא (5)	ג. ידבק ויתרחק ומ"ט (3)
ד. מ"ט תרומת חרש אינה תרומה (2)	
ה. השמועות בקטן אוכל נבילות (9) הדרן!	

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות	יבמות	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות	כתובות	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים	עירובין
זבחים	נזיר סוטה	פסחים
מנחות	גיטין	שקלים ר"ה
חולין	קידושין עם תורתך שעשועי,	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים	סימני הדרף, ותוספתא	סוכה
ערכין-תמורה	בבא קמא	ביצה תענית
כריתות-מעילה	בבא מציעא	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	בבא בתרא א-ב	תוספתא, ותמצית מחור יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com